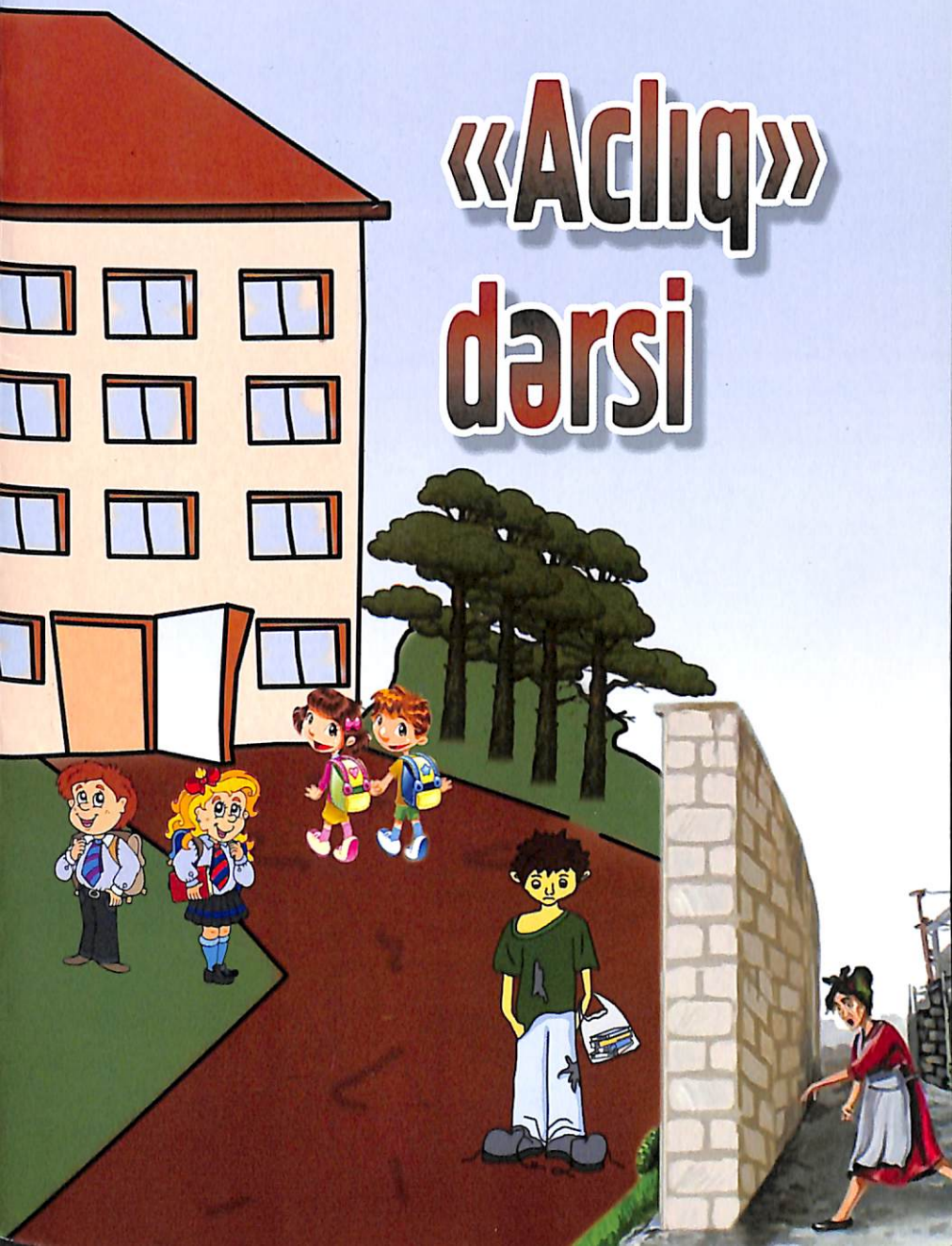

Qəşəm İsabəyli

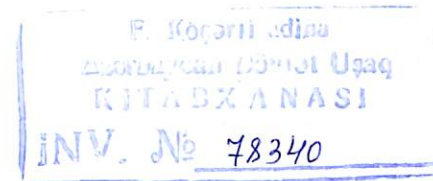
«Aclıq» dərsi

84(5 Aze)
S.73

Qəşəm İsabəyli

“Aclıq” d ə r s i

Bakı
Şirvanəşr
2014

[1]

2015. fond

1.

Çılpaq divarlar idi, taxta döşəmə idi, cındır palaz idi, astarı yamaqlı yorğan-döşək idi, bir də pişik balası kimi büzüşüb yatmış oğlan uşağı. Bu uşağın da özündən-sözündən çox-çox böyük adı vardı – Elat.

–Ana-a!.. – Elat yuxudan ayılan kimi başını çevirib gördü ki, otaqda tək qalıb. Yavaşca yerindən qalxdı; paltarını geyib, dəhlizə keçdi. Anası əli qoynunda pəncərənin qabağında dayanmışdı.

–Sabahın xeyir, ana-a-a...

–Allah sabahını xeyir eləsin, qurban olum! –Ana Elatı bağına basıb, üzündən öpdü. –Necəsən, ay bala?!

–Ölürəm...

–Səni istəməyənlər ölsün, dədəm qurban, nə olub?!

–Sancıdan qarnım doğranır.

–Özünü darıxdırma, indi nanə-cövhərlə ovuşduraram, keçib gedər!

–Çayımız var?!

–Dünəndən qalmadı.

–Olsun da?!

–Buz kimidi, ay bala!

–Qızıdır da...

–Qaz balonumuz boşalıb, işığımız da yanmır. Atan bu gün qonşudan pul alıb, borcumuzu verəcək. Məktəbdən gələndə isti çay içərsən, Allah qoysa!

–Qəndimiz bəs?!

–Döşəkağına büküb bir balon su saxlamışam ki, isinsin. Bir stəkana tök, birdən içmə ha, soyuqdu, boğazın gələr, ağzında saxla, qurtum-qurtum ud.

–Ay ana, bura niyə gəldik, ey! Kəndimiz hayıf deyildi?! Heç olmasa yaşamağa isti evimiz vardı, doyunca yeməyə çörəyimiz vardı, mal-qaramız vardı, işığımız... qazımız... suyumuz... Burda nə var, hamısı pulnandı. Bizim də pulumuz yox!

–Ay bala, orda qala bilərdik?! Özümü-
zü öldürüb, iraq səndən, iraq səndən, meyi-
timizi də qurda-quşa yem eləyərdilər. Alla-
ha şükür ki, sağ-salamat bura gəlib çıxa bil-
mişik!

–Burda belə yaşamaqdansa, orda elə
ölmək yaxşıydı, ay ana!

–Elə danışma, qurban olum, Allaha
acıq gedər! Niyə yadına salmırsan bəs, orda
bir həyətdə gör neçə nəfər idik?! Baban ha-
nı, əmilərin hanı, dayıların hanı, nənən ha-
nı?! Heç bilmirik qəbrləri də hardadı! Bəs
böyük qardaşın Səxavət?!.. – Ana donunun
ətəyini gözlərinə apardı. – Ciyərimə dağ
basdın, ay şəhid balam! – Hönkürdü...

***

Elat kitab-dəftərini sellafon torbaya
qoyub, dalına atdı.

–Piyada getmə, qurban olum, atan yol
pulu verib, gələ, avtobusa min.

–İstəmirəm, ay ana!

[4]

–Məktəb uzaqdı, ürəyin üzülər, ana
qurban, pulu götür!

–Kənddə məktəbə avtobusla gedirdim,
ay ana?! Pulu qaytar atama, qoy o, piyada
getməsin. Onsuz da ondan başqa evimzə qa-
zanc gətirənimiz yoxdu. Getdim, sağlıqla
qal.

–Allah amanında!

Elat gözdən itənəcən anası daliyca
baxdı: “Boğazımızdan artırıb, yazıq uşağa
bir çanta da ala bilmirik!”.

***

Elat bu gün də məktəbə ac gəlmişdi.
Arada qarnı curuldayanda bərkdən öskürür-
dü ki, eşidən olmasın. Ancaq öz səsiylə öz
qulağını batırırdı. Uşaqlar yer-yerdən pıq-
qıldeşanda qıpqırmızı qızarırdı. Hələ söz
atan da vardı:

–Qurbağa – qur-qur!

Müəllimə sinfə girən kimi dərse başla-
dı:

–Bugünkü mövzumuzun adı “Aclıq”dı.

[5]

Şagirdlər əvvəlcə bir-birinə, sonra da müəlliməyə baxdılar:

–Aclıq?!

–Bəli.

Uşaqlar az qala xorla:

–Mmm... – elədilər.

–Kim aclıq haqqında danışa bilər?

Şagirdlər yenidən bir-birinə sarı çevrilib, çiyinlərini çəkdi. Arxa cərgədən sünbül kimi nazik bir əl qalxdı.

–Olar mən danışım, müəllimə?!

–Ela-a-a-t?! Buyur.

–Əgər ana qab götürüb qonşudan un almağa gedirsə, buna deyirlər aclıq. Üç cür aclıq olur; zəif aclıq, əsl aclıq, ölüm aclığı. Hiss eləyəndə ki, ürəyin yemək istəyir, bu olur zəif aclıq. Elə ki, evi axtarırsan, ağzına qoymağa bir tikə çörək tapmırsan, başlayır qarın curulmağa. Bu, əsl aclıq sayılır. Bir də var, ən böyük aclıq – ölüm aclığı.

–Ölüm aclığı?! –müəllimə qaşlarını çatdı.

–Bəli.

–O necə olur?! – Şagirdlər idi.

–Fasiləsiz mədə sancısı, qarın curultusu, baş ağrısı, gözlərin qabağına duman çökməsi, ağızdan qara su açılması, başgicəllənməsi və ögümək ölüm aclığının əlamətləri sayılır...

Uşaqların gözləri bərələ qalmışdı:

–Biz bunları bilmirdik, müəllimə!

–Mən də çox şeyi bilmirəmmiş, demə!

Xocalı qırğınından canlarını qurtarıb Bakının gecəqondularından birinə sığınan Qarabağ qaçqınının 10 yaşlı oğlu Elat axır ki, müəllimədən ilk “əla”sını aldı.

Gasham Isabayly
The Lesson of Hunger”
(Translated by: V.Gambarov)

Qəşəm İsabəyli
(qeshem_isabeyli@mail.ru
qeshem@gmail.com)

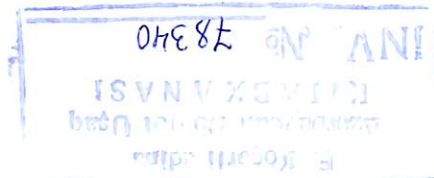
“Aclıq” dərsi

Formatı 84 x108 1/32

Bakı – Şirvanəşr – 2014

(Az-1021. Bakı, Seyran Məmmədov k.6, mən. 8.

Tel: 492 92 27, (050) 316 23 40)

laughed and he was ashamed. Some children put out feelers:

–A frog, rog, rog!

Entering the classroom, the teacher began the lesson:

–Our today’s theme is “Hunger”.

The children first looked at each other and then at the teacher:

–Hunger?

–Yes.

The children uttered in chorus:

–Mmm...

–Who can speak of hunger?

The children shrugged their shoulders.

From the back row a lean hand rose like a spike.

–May I speak, teacher?!

–Elat? Yes, please.

–If the mother taking an earthenware goes to ask for flour from the neighbour, it is called “Hunger”. The hunger is of three kinds: a weak hunger, a real hunger, a death hunger. When you feel like eating it is a

weak hunger. When you look for something to eat and don’t find anything, your stomach begins making noise, it is called a real hunger. And the last one is called a death hunger.

–A death hunger?!, – the teacher frowned.

–Yes.

–What is it like?! – the pupils asked.

–A continuous stomach ache, noise from stomach, headache, a mist before the eyes, black water flow from the mouth, giddiness and nausea are the signs of a death hunger...

The children goggled:

–We didn’t know about these, teacher!

–I didn’t know of many things, either!

Having escaped from the Khojali bloodshed and living in one of the Baku godforsaken places, the Garabagh refugee’s son, ten year old Elat, at last, got his first “excellent” mark from the teacher.

ter. Here you must pay for everything. And we haven't got money!

–Could we live there? They wanted to kill us, far off from you, far off, they would have given our bodies to wild animals. Thank Allah that we could come here safe and sound.

–It would be better to die there than living here, Mother!

–Don't say such words, may I be sacrificed for you, Allah may punish us! Don't you remember how many of us lived in our yard there?! Where is your grandfather, your uncles, your grandmother? We even don't know where they were buried! And your elder brother Sakhavat?

The mother wiped her eyes with her lap:

–You have wound my heart, my martyr son!

The mother began crying...

* * *

Elat having put his books and exercise

books into the cellophane bag, threw it on his back.

–May I be sacrificed for you, don't go on foot, Father left some money, take a bus.

–I don't want to!

–The school is far, you'll feel sick, take the money.

–Did I go to school in the country by bus, mother? Give the money back to Father. Let him not go on foot. Who else is earning money, except him at home?

–Let Allah help you!

His mother watched him till he disappeared: “We cannot even buy him a bag!”

* * *

Elat went to school without eating anything that day. When his stomach was making a noise he coughed sharply not to give out his secret. But by his coughing he made unheard his stomach noise only for himself. The children hearing this noise

---

1.

There were bare walls, a wooden floor, a ragged carpet, patched blanket and mattress and there was a little boy nestled down and sleeping as a tom-cat there. This boy had a bigger name than himself – Elat.¹

–Mother!..

Elat, waking up, felt that he was alone in the room. He got up calmly, dressed, stepped into the corridor. His mother crossing her arms, stood near the window.

–Good morning, mother...

–Let Allah² make your morning good, I beseech you!

The mother, embracing Elat, kissed him:

–How are you, my dear?!

–I’m dying...

---

¹ Elat – a nation

² Allah – the God

–Let who don’t love you die, my boy, what is up?

–I’m dying of gripes in my stomach.

–Take it easy, I’ll give you some mint and it will be all right soon.

–Have we got tea?

–Yesterday’s...

–Let it be!

–It’s as cold as ice...

–Make it hot...

–Our gas-bag is empty and we have no electricity. Your father’ll borrow some money from the neighbour and pay for them. When you return from school, you’ll have hot tea, may it be the Allah’s will!

–Have we got sugar?

–I’ve wrapped a balloon of water into the bed-sheet to keep it warm. Pour it into the glass; don’t drink it hastily, you’ll have a sore throat, drink sip by sip.

–Mother, why did we come here? Our village was nice. We had a hot house, enough bread to eat, cattle, light ... gas ... wa-

Gasham Isabayli

**The Lesson of
“Hunger”**

**Baku
Shirvannashr
2014
[1]**

Gasham Isabayli

The Lesson of «Hunger»

